

Бруханський Руслан Феоктистович
к.е.н., доцент, завідувач кафедри
обліку і правового забезпечення
агропромислового виробництва
Тернопільський національний
економічний університет
Україна, м. Тернопіль

НЕОБХІДНІСТЬ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО ОБЛІКУ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ: ОСНОВНІ ПРИЧИНИ

The article presents main reasons for construction of strategic accounting system at agricultural enterprises.

Для визначення бажаного стану стратегічного обліку для сільськогосподарських підприємств України, передусім, слід проаналізувати існуючі причини необхідності побудови стратегічно-орієнтованої системи обліку. Під стратегічно-орієнтованою системою обліку розуміється загальне визначення розроблених дослідниками підходів до побудови системи (підсистеми) обліку, що забезпечує генерування і передачу транспарентної і релевантної інформації для забезпечення виконання таких процесів як сканування середовища, формулювання стратегії, впровадження стратегії, її оцінювання і контроль. При цьому, такі системи можуть забезпечувати як одночасний інформаційний супровід всіх описаних вище процесів, так і окремих з них.

Значна кількість вітчизняних і зарубіжних дослідників (І.М. Богатая, М.В. Болдуєв, С.Ф. Голов, Т.О. Графова, А.А. Пилипенко, М.С. Пушкар та інші) закликають про необхідність розробки і побудови та пропонують авторські варіанти практичної реалізації стратегічно-орієнтованих систем обліку. Проте, не завжди ними вказуються причини необхідності розробки таких систем, що не дозволяє їх враховувати під час удосконалення обліково-аналітичного забезпечення системи стратегічного менеджменту підприємства.

За результатами проведеного аналізу причин необхідності побудови системи стратегічного обліку на підприємства їх можна згрупувати наступним чином (рис. 1).

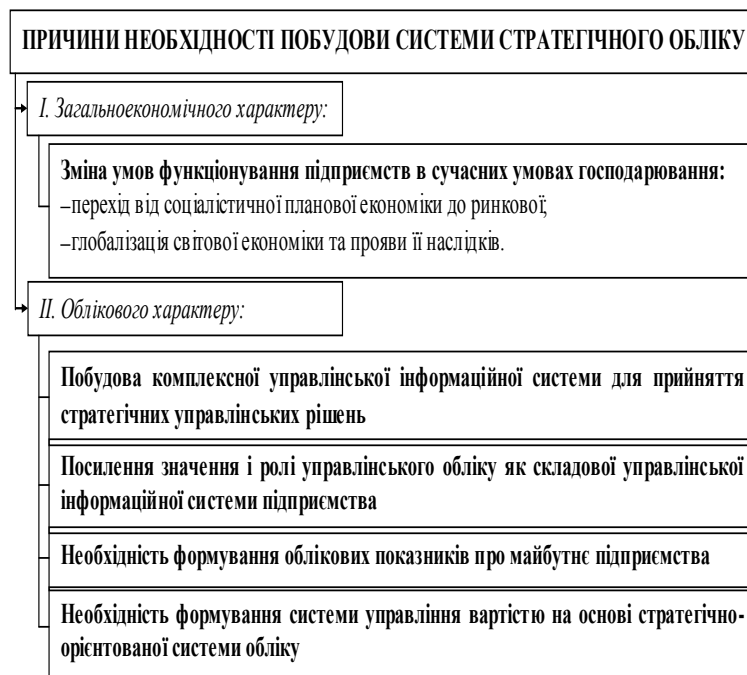


Рис. 1. Причини необхідності побудови системи стратегічного обліку на сільськогосподарських підприємствах

Проведене узагальнення причин необхідності побудови системи стратегічного обліку дозволяє встановити, що в якості передумов його появи виступили як зовнішні фактори (загальноекономічні), так і внутрішні (безпосередньо облікові).

Зміни, що відбулись в економіці пострадянських країн, починаючи з 90-х років ХХ ст., призвели до трансформації підходів до побудови систем управління на підприємствах, порядку їх функціонування, що в цілому сприяло формуванню нових вимог до облікового забезпечення їх діяльності. Особливо відчутним це стало в результаті проявів глобалізаційних процесів, інтенсифікації виробництва та зростання рівня конкурентної боротьби, що змінило правила ведення бізнесу, переорієнтувавши увагу менеджменту із внутрішнього на зовнішнє середовище підприємств.

Нові умови ведення бізнесу і управління ними почали потребувати нових моделей інформаційного забезпечення, що й зумовило необхідність розробки стратегічно-орієнтованих систем обліку.

Починаючи з моменту свого виникнення бухгалтерський облік виконує сервісну функцію, забезпечуючи потреби менеджменту підприємства і власників та зовнішніх користувачів (інвесторів та позичальників) інформацією для прийняття відповідних управлінських рішень. В залежності від зміни запитів користувачів, появи нових потреб в обліковій інформації поступово відбувається трансформація облікової теорії і методології, яка через певний період, пройшовши випробування практикою потрапляє до рук бухгалтерів у вигляді вказівок, інструкцій або стандартів ведення бухгалтерського обліку.

Користувачі, як основний замовник облікового інформаційного продукту, з початком XXI-го століття висунули до нього нові вимоги щодо його змістовного наповнення і якості, зокрема: розширення обсягів представленої в звітності інформації; використання нових методів обробки фактів господарського життя за новими необхідними аналітичними розрізами; включення прогнозних показників; розкриття інформації про фактори створення і руйнування вартості підприємства. Поява вищенаведених різносторонніх користувацьких запитів виступила передумовою для трансформації існуючої системи бухгалтерського обліку і виділення у її складі окремого функціонального напрямку – стратегічного обліку.